

UVOD

Pravni odnos je društveni odnos u kome učestvuje dva ili više lica koja mogu biti fizička i pravna, a koja se kao nosioci prava obaveze nazivaju pravnim subjektima. Ako dva lica sklope ugovor (na pr. ugovor o kupovini i prodaji) onda se takva lica, kupac i prodavac, nazivaju pravnim subjektima, jer su zasnovali jedan društveni odnos koji je regulisan pravnim normama, a koji je nastao sklapanjem ugovora o kupoprodaji. Pravni poredak reguliše ljudsko ponašanje u društvu, pa prema tome, pravne norme se odnose u prvom redu na ljudsko ponašanje. U tom smislu, najširem i najpreciznijem ljudi su subjekti prava. Ipak, treba voditi računa da je bilo pravnih poredaka u kojima neki ljudi nisu bili subjekti nego objekti prava, kao što ima društvenih tvorevina (ustanova, udruženja) koje su subjekti prava, a nisu ljudi, iako su od njih sastavljene. Ovo dokazuje da čovjek sam po sebi nije subjekt prava.

S druge strane, ako se posmatra čovjek kao subjekt prava, onda se zapaža da izvjesni ljudi imaju razvijenu volju i svijest te mogu shvatiti pravne norme i po njima se upravljati, svjesni posljedica koje ih očekuju, kao što ima i ljudi koji nemaju takvu volju i svijest i koji se ne mogu ponašati po pravnim normama, čije ponašanje njima nije uslovljeno i za koje pravne norme nemaju nikakav značaj. Smatra se, da se kao subjekti prava pojavljuju ljudi kao fizička lica, koje jednim dijelom prava i obaveze stiču nezavisno od svoje volje i svijesti, a drugim upravo realizacijom svoje volje, kao i određene društvene tvorevine, koje takođe stvara čovjek udruživanjem sa drugim ljudima radi ostvarivanja različitih, zakonom priznatih individualnih društvenih odnosa, koje se u pravu jednim imenom zovu pravna lica. Subjekti prava su ljudi kao pojedinci, kao i brojne institucije (asocijacije) kojima pravni poredak priznaje svojstvo subjekata prava, tj. posebna pravna ovlaštenja i pravne obaveze. Subjekt prava ili pravnog odnosa može da bude lice ili udruženje više lica. Kad je reč o subjektu prava, onda se tu pre svega misli na subjekta kome pravne norme priznaju mogućnost da bude nosilac prava i obaveza, bez obzira na njegovu svest i volju. Ukoliko je subjekt lišen svijesti ili volje, takvom subjektu se postavlja zastupnik koji je ovlašćen da dela u njegovo ime. Iz napred navedenog može se zapaziti da postoje dve vrste subjekata prava: fizička lica i pojedine organizacije ili udruženja više lica, koja se zovu pravna lica. Svojstvo subjekata prava u raznim istorijskim razdobljima davano je različitim licima, kako fizičkim, tako i pravnim, zavisno od interesa vladajuće klase. Subjekti prava su ljudi – fizička lica ili društvene tvorevine – pravna lica koja imaju određena pravna ovlaštenja ili pravne obaveze u vezi sa objektima prava.

Subjekti građanskog odnosa su imaoci pravne sposobnosti. Ova sposobnost se priznaje fizičkim licima i određenim organizacijama fizičkih lica koja se označavaju pravnim licima, da bi mogli učestvovati u pravnim poslovima. Druga bića nemaju pravnu sposobnost kao npr. životinje ali se pojavljuju kao objekti građansko-pravnog odnosa. Fizička lica stiču poslovnu sposobnost-sposobnost da sama preduzimaju pravne poslove sa određenim uzrastom, a pravna lica istovremeno kad i pravnu sposobnost. Subjekti prava su lica koja se nalaze u pravnom odnosu i koji su nosioci ovlaštenja i obaveza iz tog pravnog odnosa. Ta njihova osobina da mogu biti nosioci prava i obaveza naziva se pravnom sposobnošću. Pored fizičkih lica i grupi ljudi, kolektivu, pod uslovima koje određuje pravni poredak, može biti priznata posebna i samostalna pravna sposobnost. Takav subjekat prava se naziva pravnim licem. Subjekti prava treba da imaju pravnu svjest, svijest o postojanju i sadržini prava. Pravna svijest se sastoji od dvije bazične komponente: saznanja prava i stava o pravu. Saznanje prava je jedan od osnovnih uslova za njegovu primjenu. Ukoliko lice ispunjava određene psihičke i intelektualne uslove smatra se da je obavezan na saznanje prava i njegovu primjenu. Nepostojanje ovog elementa škodi onome ko ga nije stekao. Subjekti prava su glavni elementi pravnog odnosa. Zbog njih ti odnosi i postoje, da bi se zadovoljio interes jednog od njih ili interesi i jednoga i drugoga. U svakom pravnom odnosu postoje najmanje dva pravna subjekta. Nije moguće biti u pravnom odnosu sa samim sobom.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com